ՕՐԱԹԵՐԹ
26 ԴԵԿՏ.
1941 ՇԱԲԹ ՏԱՐԻ
ՆՈՐ ՇՐՋ. ԹԻՒ 564 (1703)
DIRECT-PROP. Y. BENLIA N

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԵՓՐԱՏ

جريدة يراد
YEPRAD
QUOTIDIEN ARMENIEN
B. P. 382 Alep-Syrie

ՉՕՐ. ԿԻՒՏԵՐԵԱՆԻ ԳՈՒՆԴԵՐԸ ԴԷՊԻ ՕՐԷԼ ԿԸ ՆԱՀԱՆՁԵՆ

Ս. ՊԱՊԸ, Մ. ՉԸՐՋԻԼ, Մ. ՌՈՒՋՎԵԼԹ ԵՒ ՉՕՐ. ՏԸ ԿՕԼ ԾՆՈՒՆԴԻ ՊԱՏԳԱՄՆԵՐ ՈՒՂՂԵՑԻՆ

ԱՀԵՂ ՊՈՒԻՆԵՐ ՖԻԼԻՊԵԱՆՆԵՐՈՒ ՄԷՋ - 100 ՀՐԷԱ. ՊԱՏԱՆԴԵԱԼԸ 95Ը ՄՊԱՆՆՈՒԱԾ

ՉՕՐ. ԿԻՒՏԵՐԵԱՆ ԿԸ ՀԱՂԱԾՕՒԻ

ՕՐԵՒԻ ՈՒՂՂՈՒԹԵԱՄԲ

Մոսկուա, 24.— Ռուսական յառաջխաղացը մեծ քափով կը յարատեւակի դաս մը տեղը, մանաւանդ Թուլայի հատուածին մէջ ուր Չոր. Կիւտերեանի բանքի զօրաջոկիները կը հալածուին Օքայէ գաղաթը, մեծ ուժը ձգելէ վերջ։ Չոր. Կիւտերեանի բանքի զօրաջոկիները կը հալածուին գէպի Օռէլ։

Մասկուայի արեւելքը դիմագրաւիչը ուժի մեծ է, բայց թշնամին չի կրնար կասեցնել ռուիեցի յարձակումները։ Ուժեղ րիական, հոսիեցար եւ ինի գունդեր բերուած են Մոժայսկի ճակատին վրայ։

Լենինկրատի շրջանին մէջ, սովիէթ գունդերը ճեղքած են Վոլոզ գետին երկայնքին գտնուող ամրացեալ գիտմի գիծը։

94 ՔԱՂ ԱՔՆԵՐ ԵՒ ԳԻՒՂԵՐ

ՎԵՐԱԳՐԱՒՒՈՒԱԾ ԹՈՒԼԱՑԻ ՇՐՋԱՆԻՆ ՄԷՋ

Լոնտոն, 24.— Սովիէթ ուժերը տեղ մը պ.նդան արագ յառաջացած են որ յաջոդած են գրաւել երեւ. Թշնամի ջոկատներ՝ լեցուն ռազմամթերքով ու զօրքով։ Թուլայի շրջանին մէջ գրաւուած է նաեւ կօրաւէլսօն Ալարը չատ մեծ է։ Վերջին երկու օրերու ընթացքին Ռուսերը վերագրաւած են 94 քաղաքներ եւ գիւղեր, մինչ Թուլայի հատուածին մէջ Առնաուն ալարին մէջ կը գտնուին 600 բանիսններ եւ մեծ քանակ զէնքեր։

Գերմանները նոր մղուած են նաեւ Վոլոգդայի շրջանէն, 1200 մեռելու տալէ վերջ։

Հիւսիսը, Սովիէթները յարձակումներ կը մղեն Լաատկայի շրջանին մէջ։ 18 գիւղեր վերագրաւուած են։

Թուլայի հատուածին մէջ վերագրաւուած է նաեւ Օգայէ, ուր Գերմանները 1000է աւելի քաղքեր լքած են։

Գերի կը խոստովանի թէ սով։ յարձակումները զօրաւոր կերպով կը մղուին։

Թուլայի հատուածին մէջ, Չոր. Զօլտինի գունդերը ալքատ յառաջացումներ ունեցած են։ Հակառակ Նոյեմ հակ-յարձակումներ, անոնք բազմաթիւ գիւղեր վերագրաւած են։

Տասնեակ հազարաւոր գերմ. հիւանդներ

ՌՈՒՍԻԱՑԵՆ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ ՏԱՐՈՒԱԾ

Ինթերմեդիա, 24.— Գուլի սրբերէն տասնամեայ կարգ մը տեղական հեռագիրներ, տասնեակ հազարներով գերման գինուորներ, որոնք (Քրօսթայլ) հիւանդ-քեռներէն կը տառապին, Ռուսերէն Գուլիպոլ բերուած են։ Այս մէկոյը ձեռք առնուած է, որպէսզի գերման ժողովուրդը չտեսնէ զանոնք։

Ուրիշ տեղեկութիւններ համաձայն, որը գերման վիրաւորներ և հիւանդներ գերլին հասած են, կարգ մը բոլորքի տարբերներ գործադած են գերման մայրաքաղաքին մէջ։

ԱՆԳԻ ԻՒՁԻՒԲ ԿԸ ՔԱԼԷՆ

ՊԼԵՆԱԶԻՒ ՎՐՑԵ

Գահիրէ, 24.— Մերձնայիքի գրաւումը կարագորէն յառաջ կը տարուի։ գէպի Պենկազիի իրենց յառաջխաղացքի ընթացքին բրիտ. եւ կայսերական ուժերը գրաւեցին Թոբրուկ եւ Պենղնազի օդակայանը։ Քոթէլ ուժերը պաշտպանութեան գիծերը կը շեռնեն Պենղազիի մօտ, բայց բրիտ. ուժերը մեծ ջարգութիւնով կը քալեն ամէն գժուարութեան հանդէպ։ Ամենամեծ ուրը չատ մեծ է քէնէ. տանկերն կարելի չէ ճշգրիտ թիւը տալ։ Բրիտ. մեքենաներն զօրասիւն մը ունին 500 գերիներ առաւ։ 70 քանքեր գլխաւ նաեւ լքուած ուրերն մէջ։

Պենղազիի հարաւը, քշնամի ուժերը կը ճնշուին ձէռաւորելի և Աբջայայի մերձ։ Բրիտ. օդանաւորգութիւնը չարունակ կը հարուածէ նահնդով քշնամիոն 8 թշնամի օդանաւեր խորտակուեցան Սիտի Մաթրուհի մէջ։

Կռիւները Ֆիլիպեանններու մէջ

Լոնտոն, 24.— Սրեկ գիշեր Զօրավար Ոչ մեծ ջոկատ մը կատարած են Լիւսոի կողմերը, Անիմմոնի մէջ։ ոյս չկրնան հրահրոյ բուռն կռիւներ կը մղուին եւ Ճարտնիզ օդային մեծ գործունէութիւն ցոյց կոչ տան։

Հէնկայիների ծոյին մէջ, Ճարտնիզ քեռն քանքեր կը գործածեն Ակուի մէջ։ Ֆիլիպեններու հարաւը։ Մանաւանդ հեռագնդերն քացերը, հարուն 10 հազար քոննոց նաւթառար մը կրակ առաւ։

Հոլանտական նաւատորմը նոր յաղթութիւններ ունեցաւ Գօրնեդի լուրերուն մէջ։ Ան քեղմիոյ երեք հարուն մեծ նաւեր և մեծ ոչ ոչ ոչ

ՀԱՅԵՐԸ ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՒՄ ՄԷՋ

Շնչակոփ Ս. Դրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ մէջ, եկեղեցական կարճ արարողութենէ մը վերջ, Դաւթեան Սրբ. Ծոմընկալաց գաւազանօծած է Ներսիսեան հիւթին յուզը. — Հշադոց մեծ գերը Բիւզանդական կայսրութեան մէջ քաղաքական և քաղաքակրթական ասպնջական։»

Հետեւեալ օրերուն գաւազանօծութեան ամփոփումն է։

Հայմականկայսրութիւնը ոչ միայն Ասիոյ Ռիւզանդիոնի մէջ։

Երկ գաղտ ընթացքին Բիւզանդական կայսրութեան մէջ կային երկու կարեւոր չաթոմաններ՝ պատկերապաշտներ և պատկերամարտներ։ Հայերը երկրորդ չաթոման կողմնակիցներն էին։ Մեր օրերուն ալ, հետեւողներ, յոյները իրենց եկեղեցիներու պատերուն վրայ չատ ունի պատկերներ ունին քան հայերը։

818 Քաւոսկային, Բիւզանդական գահի վրայ երեսուց Լեւոն Հայկազն։ Գեռական մեծ մարդ և հայրենասէր հայ մըն էր ան։ Իր օրով Հայաստանի Բագրատունեաց իշխանները կազմակերպութեան Մամուկեան Նշանակութեամբ ընդհանուր հրամանատար և Փոքր Ասիոյ Բոլոր զօրաքին մէջ պատերազմով Արաբներուն հետ յաղթեց անոնց ու հարիւր տարիներ համար ապահովեց Բիւզանդիոնի իշխանութիւնը։

850 քաւոսկային վերջ Միքայէլ Լեւոնեան Բիւզանդական կայսրութեան մէջ։ Ան հետզհետէ հալածեց Բիւզանդիոնի մէջ ապրող հայերը, որոնց մէջ և որոնց շուրջ հայկական առաքելական և Մեծագոյն գերը։

Առաքելական հայսեր օրով կարելի եղած է ներքին զօրավոր և խաղաղեցուց իշխանութեան Բիւզանդիոնի մէջ։ Պատահարներէն մեծ յաջողութեան գիտակցութեան մեծ կայսրներ Լեւոնեան և Միքայէլեան հովանաւորած գիտական հետաքրքրութիւնը նպաստեր գիտական կարելի եղած է։ Բիւզանդիոնին Այս գիտնականներուն մէջ կային նշանաւոր հայեր և կիրիլ Սեան գիտնականը յատկապէս գործած Սլաւներու լուսաւորիչ։ Հռչակեալ Սահակ-Մեսրոպի նըման, Սլաւներու գիրերուն գիտան ըրաւ նոյնպէս հայ իշխանները Մատենագրին ասկողմանը Բիւզանդական կայսրութեան Բիւզանդական Հայերը և պատերազմ ունեցան Բիւզանդիոնի դէմ։

Հայկական գործունէութիւնը Բիւզանդական կայսրութեան մէջ ամբողջ կայսրութիւնը։ Վասիլ Ա. կայսր, Բոլ պատրիարք Նիքեփորը կայսր. Ռոմկոնեան Զոյ Հղկիկի և Վասիլ Բ. կայսրեր։ Ասոնց մէջէն առնուն ուժի հայ կը զբաղ ինըզգիք Քրկիկ կայսր որ շատ բարեկամացաւ. Բագրատունեաց Աշոտ Բ. Պագատուրի հետ։ Այս բարեկամութենէն 60 տարի անց, յատկացնելով խաղաղութիւն մը Հայաստանի մէջ, որու ընթացքին Բագրատունեաց երեք Քագհարները մեծ չինարարութիւն Քիւնեան ըրին Հղկի մէջ։ Մեծ Ծամոյրաւ վանքն և Հեղկի քիներ կատարեցան և հայկական Բագրատունեան գանձարանապետութեան գանձեր տրտագրուեցաւ։ Անկի ոգեշնչեալ Մայր Եկեղեցին ալ այս ժամանակ չինուեցաւ։

Բոլոր Հղկիկի կայսրեն, Վասիլ Ա. Մակեդոնացի հայ, պալատի ներս քարտեզելով, տարեցի առաջ կայսրը և ինք գրաւեց երկրին գեղը, տասը տարով 150 տարիներու խաղաղ ու բարգաւաճման չտեսն ըր։

Կը պարզուի որ հայեր իրենց չատախիներով երկրագործ Իշխեցին Բիւզանդական կայսրութեան ներս, բերին հոգատարութեան երկրին և գրան ընտրանի և քաղաքակրթական գաղութներ ստեղծեցին։ Ասկայն ոչ միայն Բիւզանդիոնի և Արեւելքի վրայ այլ նաեւ Արեւմուտքի վրայ։

Բիւզանդիոնի գահին վրայ կ'իշխեր Լեւոն Խազարացի՝ հատ Խազար ազգութեան կայսրը, որուն մայրը Հայ էր։ Հայ գինուորներ, հայ գօրավարներ և հայ Աիտասը զօրք։ որոնք գիտէին Արաբները ևս մզեցան և խազարութիւն ընդին մը տասնեակ տարիներու համար։ Արաբացի կամաւորներ, որ Հայ գինուորներ Արաբական տարազներ ունեցան։

Զօր գարեն սկսած Մամիկոնեաններ և Կամսարականներ կը սկսին քաղաքական Հայաստան։ Այն ատեն Բագրատունիները կ'անի Բագրատունեաց գլուխը։ Այնուհետեւ Մամիկոնեաններ կամ Բիւզանդիոնի Արտաքին գործերուն մէջ կարեւոր դիրքեր